

Met Raad & daad!

Voor Leusden, Achterveld en Stoutenburg

LOKAAL BELANGRIJK
Voor Leusden, Achterveld en Stoutenburg

Gemeente Leusden

Voorwoord

Toen wij deze formatie begonnen, zaten wij als relatief onbekende mensen met elkaar aan tafel. Natuurlijk hebben wij elkaar tijdens de campagne gezien en gesproken, maar het elkaar kennen is iets echt anders. Hoe kijk je naar de samenleving en de rol van de overheid? Wat vind je belangrijk en mooi aan de gemeente Leusden en belangrijker: Wat zou jij doen om het zo te houden of beter te maken? Hoe kijk je naar de rol van inwoners en het afwegen van soms tegengestelde belangen?

Wij hebben elkaar gevonden op de zorg voor de aarde en de zorg voor Leusden, Achterveld en Stoutenburg. Op de dingen die wij wél willen doen. Op hoe wij tegen de democratie en vooral tegen de rol van onze inwoners aankijken. Wij hebben ook ontdekt dat wij samen vinden dat de raad, de volksvertegenwoordigers, zoveel als mogelijk aan zet moet zijn. En dat verschillende visies en meningen dan ook kunnen en mogen.

Kortom, wij hebben elkaar leren kennen in de afgelopen weken en wij hebben vertrouwen en zin in de samenwerking. Niet alleen met elkaar, maar ook met de hele raad en de hele samenleving.

Daarom hebben wij dit coalitieakkoord afgesloten op

hoofdpijnen. Het zijn de dingen die wij zo belangrijk vinden, dat wij er vooraf afspraken over willen maken. Uiteraard gaat dat over duurzaamheid, want dat is een grote en belangrijke opgave. Ook de thema's Sociaal Domein, Bouwen en Wonen, Financiën en de ambtelijke inzet vinden wij zo essentieel dat wij daar richting aan willen geven.

Dat wil niet zeggen dat dit alles is en dat wij dit alleen willen en kunnen doen. Wij realiseren ons zeer dat wij naast onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners, ook de bestuurlijke omgeving nodig hebben. De grotere en kleinere buurgemeenten zijn onze bondgenoten, net als de Provincie en belangenorganisaties. Wij zullen het niet altijd eens zijn, maar wij komen er wel samen uit.

Dat doen wij ook in de raad van Leusden. Dit akkoord is ook op hoofdpijnen, omdat wij elkaar de ruimte willen geven te bedenken wat wij belangrijk vinden. Wij hebben niet de wijsheid in pacht en kunnen zeker niet in de toekomst kijken. Dat betekent dat wij bij goede ideeën voor Leusden, Achterveld en Stoutenburg, waar geld en tijd voor is, gewoon zullen meewerken. Ongeacht wiens idee dat is.

Wij willen dat wel goed en professioneel doen. Daarom vragen wij de burgemeester het proces te leiden om te komen tot een strategische agenda van de hele raad van Leusden. Dit akkoord is een onderdeel van die agenda. De gehele agenda is de opdracht aan het college voor de komende vier jaar.

Met dit coalitieakkoord en deze manier van kijken en denken, werken wij aan een Leusden, Achterveld en

Stoutenburg waarin het plezierig wonen, werken en recreëren is. Waar de stem van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners wordt gehoord en waarin onze kinderen, ouderen (en natuurlijk wijzelf) graag willen en kunnen wonen.

Kortom wij willen een blijvend verschil maken: met Raad en daad voor Leusden, Achterveld en Stoutenburg.

Mede namens onze fracties,

Alexandra Kolkman
**Lokaal Belangrijk Leusden,
Achterveld en Stoutenburg**

LOKAAL BELANGRIJK
Voor Leusden, Achterveld en Stoutenburg

Bas van Os
**CDA Leusden, Achterveld en
Stoutenburg**

Carlos Genders
**VVD Leusden, Achterveld en
Stoutenburg**

Duurzaamheid

Als gemeente dragen wij ook een grote verantwoordelijkheid voor het leefklimaat op onze aarde als geheel en voor het leefklimaat in Leusden, Achterveld en Stoutenburg. Sinds het akkoord van Parijs hebben de wereld, onze rijksoverheid en wij als gemeente de opdracht om in actie te komen om de klimaatverandering te vertragen en waar mogelijk te stoppen. Wij willen daar een serieuze bijdrage aan leveren binnen de kaders die de rijksoverheid stelt. Onze inspanning voor de energietransitie en klimaatadaptatie blijft daarom minstens even groot als in de afgelopen periode. Tegelijk realiseren wij ons ook dat de transitie haalbaar en betaalbaar voor onze inwoners moet zijn of gaan worden.

Wij omarmen de waarde van ons buitengebied. Dit mag niet bedreigd worden door grootschalige en industriële opwek van duurzame energie. Wij kiezen

ervoor dit leefklimaat voor onze inwoners en onze bezoekers te beschermen. De biodiversiteit, landbouw en schoonheid van dit gebied dragen bij aan de mentale en fysieke gezondheid van mensen. En daar willen wij met z'n allen zuinig op zijn.

Door de verstopping van het energienetwerk, met een ander woord netcongestie genoemd, zijn grootschalige zonneweides en windturbines de komende periode niet realistisch. De dan opgewekte stroom kan nergens heen en staat meer gewenste vormen van opwek in de weg. De focus wordt verlegd naar maatregelen waar wij komende jaren het meeste resultaat van verwachten. Inzet op bijvoorbeeld lokale opwek voor lokaal gebruik en energie- en warmteopslag zijn hard nodig. Al deze grote opgaven vereisen grote inzet. Wij geloven dat innovatie en maatwerk daarbij hêt verschil gaan maken.

Daarom spreken wij het volgende af:

- Wij willen extra inzetten op het verleiden en belonen van inwoners die bijdragen aan de verduurzaming. De energie- en warmtetransitie begint met bewustwording en beperken van gebruik.
- Wij zetten in op het -zoveel als mogelijk- wegnemen van barrières en drempels, zodat eigenaren de energie- en warmtetransitie van hun woningen, kantoren en bedrijven maximaal kunnen oppakken.
- Wij zetten in op zon op dak én vlak. Er is nog veel ruimte in de versteende omgeving van de gemeente Leusden om te gebruiken voor energieopwekking. Denk aan op daken, aan muren, op geluidschermen, boven parkeerplaatsen en aan randen van bedrijfsterreinen. Hierbij willen wij manieren vinden om het aantrekkelijk te maken om de maximale oppervlakte te gebruiken, in plaats van slechts dat deel dat voor de eigen elektriciteitsbehoefte nodig is.
- Wij kunnen het als gemeente Leusden niet alleen. Soms hebben wij de kennis (nog) niet in huis en soms gaan wij er niet over. Daarom zetten wij in op een constructieve en effectieve samenwerking met de logische samenwerkingspartners. Dit zijn bijvoorbeeld buurgemeenten, de Provincie en instellingen en bedrijven.
- Daarnaast gaan wij een actieve rol pakken op de beïnvloeding van landelijk beleid en versterken daarmee onze succesvolle inzet op het binnenhalen van cofinanciering bij Provincie, Rijk en Europa.

- Wij willen de kracht van de natuur en landbouw gebruiken om CO₂ op te slaan en tegelijk zo onze groene kwaliteiten versterken. Wij gaan daarom een groot aantal extra bomen planten en inzetten op groene gevels. Hiermee verlagen wij de hittestress in de bebouwde omgeving.
- Nieuwbouw moet minimaal nul-op-de-meter zijn en goed voorbereid zijn op de duurzame mogelijkheden van de nabije toekomst. Denk bijvoorbeeld aan bi-directioneel laden en energie- en warmteopslag. Overigens geldt ook hier dat wij -samen met onze bondgenoten- daar waar nodig stevig zullen inzetten op beïnvloeding van beleid en regelgeving.
- Wij willen innovatie de ruimte geven in onze gemeente. Wij denken dan bijvoorbeeld aan lokale energie- en warmteopslag en isolatie van woningen en bedrijven.
- De stevige inzet op de wijkwarmtetransitie in de wijk Rozendaal is een prima eerste stap. De transitie zullen wij waar mogelijk intensiveren en uitbreiden.
- Het Uitnodigingskader Duurzame Opwek passen wij zo aan dat het de waarden van het buitengebied beter beschermt.
- Het uitgangspunt is dat het huidige beleid voor kleine erfmolens (tot 25 meter ashoogte) op agrarische bouwpercelen ongewijzigd in stand blijft.

De opgave voor duurzaamheid en versterken van onze natuurwaarden wordt door veel factoren beïnvloed. Er zijn veel belanghebbenden, met soms tegengestelde belangen. Er is nieuwe innovatie beschikbaar en nog meer op komst. Er is belemmerende en versterkende regelgeving. Provincie, Rijk en Europa komen met nieuwe doelen en regels. Dat is een forse opgave, maar dat kunnen wij als gemeente Leusden. Dit vraagt om een integrale benadering.

Er komt daarom voor het einde van 2022 een 'Actieprogramma warmte- en energietransitie 2030', waarin

integraal gekeken wordt naar wat nodig is, wat kan en wat mogelijk wordt. Dit programma wordt elke twee jaar, of zoveel eerder als nodig is, herijkt. Wat wij vandaag nog niet weten, kan zo snel verwerkt en toegepast worden.

Zo worden wij een relevante, duurzame en adaptieve gemeente.

Wij maken zo samen het verschil.

Sociaal Domein

De meeste van onze inwoners zijn zelf, samen met hun sociale netwerk, prima in staat om op een goede manier hun leven in balans te houden. Anderen hebben soms een steuntje in de rug nodig, omdat ze het even niet redden of geen familie of vrienden hebben die kunnen helpen. Een kleine groep vraagt om intensievere en vaak wat langdurigere ondersteuning. Om met al deze verschillende behoeften om te gaan is in de afgelopen jaren binnen het Sociaal Domein een goede basis gelegd. Goede samenwerking tussen formele en informele structuren is van groot belang. Blijvende aandacht is wel nodig om dat zo te houden en verder te verbeteren.

Snelle en onverwachte ontwikkelingen verstoren de gewenste balans in het Sociaal Domein. De corona-

crisis is nog niet bezworen of er dient zich alweer een nieuwe crisis aan: oorlogsvluchtelingen in Europa. Tegelijkertijd staat de houdbaarheid van de voorzieningen ook nog onder druk door het ontbreken van een duurzame en passende financiering door het Rijk en steeds veranderende financiële kaders.

Kortom, het Sociaal Domein is nog steeds in beweging en op zoek naar een gezonde balans. Wij willen niet nu al, als coalitie, specifieke speerpunten in het beleid vastleggen. Wij vinden het belangrijk dat experts, maatschappelijke partners en samenleving medebepalend zijn in die keuzes. Op basis van hun inbreng willen wij vervolgens de hele raad betrekken bij verdere keuzes en kaderstelling binnen het Sociaal Domein.

Wij spreken wel het volgende af:

- Wij vinden dat het algehele niveau van sociale voorzieningen in Leusden, Achterveld en Stoutenburg op dit moment goed is. Wij willen dat niveau in stand houden.
- Op het moment dat de financiële kaders moeten leiden tot maatregelen, willen wij de minder draagkrachtigen ontzien.
- Regionale samenwerking in het Sociaal Domein is noodzakelijk en die zullen wij ondersteunen waar nodig. De (al ingezette) regionale aanbesteding van specialistische hulp staat niet ter discussie. Wij kiezen voor een constructieve en resultaatgerichte houding en zullen terughoudend zijn bij individuele knelpunten. Wel verwachten wij dat de raad steeds goed en zorgvuldig geïnformeerd wordt over deze ontwikkeling.
- Er komt een visie waarin de domeinen Wonen, Welzijn en Zorg met elkaar verbonden worden. Met deze visie willen wij bereiken dat ouderen en kwetsbare groepen in Leusden, Achterveld en Stoutenburg volwaardig deel kunnen uitmaken van de samenleving en zelfstandig kunnen wonen in een voor hen geschikte woning en woonomgeving. Indien nodig kunnen zij terugvallen op goed georganiseerde ondersteuning en zorg. Hierdoor vergroten wij de mogelijkheid van inwoners om regie te (blijven) voeren over hun eigen leven.

Bouwen en wonen

De vraagstukken op de nationale woningmarkt spelen ook in onze gemeente. Er is een tekort aan woningen en die woningen zijn erg duur geworden. Tegelijkertijd is de gemeente Leusden een aantrekkelijke woonplaats in een aantrekkelijke regio. Dat is positief, maar veroorzaakt ook hoge druk op de woningmarkt. Leusden, Achterveld en Stoutenburg moeten niet op slot, want dat maakt dat onze voorzieningen kwetsbaar worden. Als er bijvoorbeeld minder kinderen wonen in een wijk, dan heeft dat gevolgen voor sport-

verenigingen en scholen. Groei blijft nodig, tegelijk moet dat niet ten koste gaan van het dorps- en groene karakter en het groene buitengebied.

Wij kiezen voor een gematigde en constante groei van het aantal woningen met extra aandacht voor senioren en starters. Dit past in de al ingezette lijn in de (lokale) woonvisie en het Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort.

Wij spreken in dat kader het volgende af:

- Wij willen bouwen voor iedereen die zich sociaal of economisch verbonden weet met Leusden, Achterveld en Stoutenburg en leveren een bijdrage aan de regionale woonbehoefte.
- Er komt een woononderzoek om zo de woonbehoefte van onze senioren inzichtelijk te krijgen. Dit document en de visie Wonen Welzijn Zorg worden de basis waarop wij onze woningvoorraad aanpassen.
- Starters krijgen extra aandacht. Om hen extra te helpen denken wij bijvoorbeeld aan instrumenten zoals Koopgarant of de premie-A woningen van vroeger.
- Wij ondersteunen concepten als kangoeroe-wonen/zorgwonen en willen deze concepten verbreden om jongvolwassenen de gelegenheid te bieden (deels) op zichzelf te gaan wonen.
- Wij willen diversiteit en bijzondere woonvormen faciliteren. Voorbeelden zijn: Collectief Particulier Opdrachtgeverschap, Tiny Houses en Knarrenhofjes. Uiteraard willen wij andere initiatieven voor bijzondere of experimentele woonvormen helpen mogelijk te maken. Randvoorwaarde is dat wij de groene kwaliteit van het buitengebied behouden.
- Verdichting in bestaande wijken en kernen is nodig en wenselijk, maar niet ten koste van de groene woonkwaliteit. Wij ontwikkelen beleid voor het optoppen en/of splitsen van woningen.
- Wij willen een actieve rol voor de gemeente bij de transformatie van kantoren en bedrijven naar woningen.
- Wij versterken de groene buffer langs het Valleikanaal en leggen dit ook vast in beleid.
- De samenleving waardeert De Korf in grote mate. De hieraan verbonden voorzieningen willen wij voor onze gemeente behouden. Daarom maken wij een plan voor De Korf en zal de uitvoering van dat plan voor het eind van deze bestuursperiode starten.

Financiën

Wij staan voor een duurzaam en degelijk financieel beleid. De verantwoordelijkheid die wij in ons handelen voelen voor toekomstige generaties, voelen wij ook voor de volgende raadsperiodes en colleges. Een solide en transparante begroting is een belangrijk uitgangspunt voor deze bestuursperiode.

Dat vraagt in de huidige omstandigheden om met lef maar ook verstandig te handelen. De financiële relatie tussen het Rijk en de gemeenten is namelijk moeizaam. De arbitrage tussen Rijk en gemeenten over Jeugdzorg heeft inzichtelijk gemaakt dat gemeenten onvoldoende middelen hebben gekregen voor het Sociaal Domein. Voor de komende jaren compenseert het Rijk dit met tijdelijke extra middelen, maar het Rijk heeft de uitkomst nog steeds niet structureel vertaald in het gemeentefonds. Voor andere langdurige en omvangrijke opgaven zoals de energie- en warm-

tetransitie stelt het Rijk ook alleen tijdelijke middelen beschikbaar. Daarnaast zijn er onzekerheden over de gevolgen van de herijking van het gemeentefonds en de toekomst van de opschalingskorting. Nog nooit was er zoveel onzekerheid aan de inkomstenkant van de gemeentelijke begroting.

Wij hebben de afgelopen jaren de ervaring dat wij steeds tegen grote tekorten op termijn aankijken, maar dat die telkens in de tijd opschuiven door weer nieuwe -incidentele- reparaties van het Rijk. Er is natuurlijk geen garantie dat dit patroon zich voortzet. Wij willen ons niet laten gijzelen door het slechte langetermijnvoorzicht als gevolg van ad-hoc rijksbeleid, maar realistisch en voldoende voorzichtig begroten.

Wij spreken het volgende af:

- Tijdelijke extra financiële ruimte in de begroting 2023 tot 2025 is beschikbaar voor de ambities van de raad als geheel en het coalitieakkoord. De raad maakt daarbij een zorgvuldige en integrale afweging.
- De opgaven voor de energie- en warmtetransitie zullen mede gefinancierd worden uit een nieuw te vormen bestemmingsreserve Energie- en Warmtetransitie. Deze zal gevuld worden met een substantieel bedrag uit de Bestemmingsreserve Toekomstbestendige Openbare Ruimte.
- Er zijn en komen veel fondsen en subsidies beschikbaar op het vraagstuk van Energie- en Warmtetransitie. Wij zetten in op een actieve lobby om deze naar de gemeente Leusden te halen. De bestemmingsreserve Energie- en Warmtetransitie zal hiervoor als cofinancieringsinstrument worden ingezet.
- Leusden op de Kaart blijft belangrijk. Niet alleen voor inwoners, ondernemers en toeristen, maar ook om in de regio, bij de Provincie en bij het Rijk onze kwaliteiten zichtbaar te maken. Om die reden maken wij uit eenmalige middelen een bedrag als cofinancieringsinstrument vrij.
- Wij accepteren dreigende tekorten op middellange termijn (nu vanaf 2026), omdat wij ons niet willen laten gijzelen door de financieringspraktijk van het Rijk. Onze strategie is er daarmee op gericht om het goede en waardevolle voorzieningenniveau in Leusden, Achterveld en Stoutenburg in stand te houden.

- Wij zetten in op het versterken van de lobbykracht richting de rijksoverheid voor het verkrijgen van realistische en voorspelbare middelen. Daarvoor gebruiken wij onze netwerken zowel politiek alsook in samenwerking met andere gemeenten en Provincie.
- Bij tegenvallers zoeken wij de oplossingen langs de volgende lijn:
  - eerst kijken wij naar oplossingen binnen het beleidsterrein of het domein waar een tekort ontstaat;
  - daarna kijken wij naar oplossingen binnen de hele begroting;
  - pas in laatste instantie kijken wij naar lastenverzwaring door bijvoorbeeld de verhoging van de OZB.
- Wij hanteren het principe dat bij (raads)voorstellen met structurele lasten ook een voorstel hoort met een structurele dekking. De raad wordt hiermee telkens gevraagd om scherpe keuzes te maken.

Tot slot willen wij ook de situatie in de ambtelijke organisatie niet onbenoemd laten. Om onze taken en nieuwe ambities uit te voeren hebben wij een gezonde ambtenarenploeg nodig. In 2020 is er fors geïnvesteerd in de organisatie om meer balans en effectiviteit te krijgen en om het toen hoge ziekteverzuim terug te dringen. Dit is succesvol gebleken maar er is nog veel te doen om het geheel op het gewenste

niveau te krijgen. Dit maakt dat wij een realistische benadering van de gemeentelijke uitvoeringspraktijk willen hanteren en onze plannen daarop aanpassen. In de komende bestuursperiode wordt gestuurd op de balans tussen (nieuwe) plannen/ambities en capaciteit. Keuzes maken en focus aanbrengen is nodig om plannen te realiseren.

Daarom spreken wij extra af:

- Binnen een jaar ligt er een grondige analyse van welke functies structureel moeten en welke met tijdelijke middelen bekostigd kunnen worden. De keuzes van de raad voor deze bestuursperiode zullen daarin meegenomen worden.
- Bij alle keuzes die de raad gaat maken, zal de benodigde ambtelijke capaciteit in beeld gebracht worden. Hiermee voorkomen wij dat de organisatie het 'even' erbij krijgt.
- De ondersteuning van de raad is relatief mager. Gezien de uitbreiding van de raad met twee extra fracties en de vele nieuwe en relatief onervaren raadsleden, achten wij een versterking van de griffie noodzakelijk.
- De gemeente heeft meer verantwoordelijkheid gekregen op het gebied van veiligheid. De capaciteit daarvoor is, ook ten opzichte van gemeenten om ons heen, achtergebleven en knelt. Om die reden investeren wij in meer capaciteit. Wij zetten daarnaast in op faciliteren en lobbyen om ook de politiecapaciteit voor Leusden, Achterveld en Stoutenburg weer op niveau te krijgen.